

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΒΙΛΛΕΜΕΡ

(Μυθιστορία Γεωργίας Σάνδ.—Μετάφρασις Α. Β.)

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Δ'

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ Καρολίνα ἔλαβεν ἐπιστολήν, ἣτις βαθέως τὴν συνεκίνησε, καὶ ἦν ἀντιγράφομεν ἐνταῦθα:

« Ἀγαπητὴ μου Καρολίνα — ἄφησε τὴν καλὴν σου τροφὸν νὰ σέ ὀνομάζῃ πάντοτε τοιοῦτοτρόπως, — ἔμαθα ἀπὸ τὴν μεγάλην σου ἀδελφὴν, ἡ ὁποία μοῦ ἔκαμε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ μοῦ γράψῃ, ὅτι ἔφυγες ἀπὸ τὸ σπίτι κ' ὑπῆγες εἰς τὸ Παρίσι νὰ ἐμῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μιᾶς κυρίας. Δὲν ἤμπορῶ νὰ σοῦ περιγράψω τὴν λύπην μου ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι μίᾳ κυρία, ὅπως εἶσαι, τὴν ὁποίαν εἶδα νὰ γεννηθῆ μέσα εἰς τὴν εὐτυχίαν, ἀναγκάζεται νὰ ἦνε ὑποκάτω εἰς ἄλλους· καὶ ὅταν σκέπτομαι ὅτι τὸ ἔκαμες ἀπὸ τὴν καλὴν σου καρδίαν, καὶ διὰ νὰ βοηθήσῃς τὴν Καμίλλην καὶ τὰ παιδιὰ τῆς, δὲν ἤμπορῶ νὰ κρατήσω τὰ δάκρυά μου. Ἀγαπητὴ μου κυρία, ἓνα μόνον πρᾶγμα ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ. Ἄν περῶ σήμερον καλά, δόξαν νὰ ἔχῃ ὁ Θεός, τὸ χρεωστῶ εἰς τοὺς γονεῖς σου. Ὁ ἄνδρας μου ἔχει καλὴν ἐργασίαν, κάμνει ὀλίγον ἐμπόριον, καὶ κατωρθώσαμεν νὰ ἀγοράσωμεν ἓνα σπιτάκι καὶ ὀλίγον χωράφι. Ὁ υἱός μου εἶνε στρατιωτικὸς καὶ ἡ κόρη μου ποῦ ἐβύζαξα μαζί σου εἶνε ὑπανδρευμένη πολὺ καλά. Τὸ λοιπὸν, ἂν χρειασθῆς ποτέ σου τίποτε χρήματα, θὰ εἴχαμεν πολλὴν εὐχαρίστησιν νὰ σοῦ τὰ δανείσωμεν δι' ὅσον καιρὸν τὰ θέλεις, καὶ χωρὶς κανένα τόκον. Ἄν καταδεχθῆς, θὰ κάμῃς εὐχαρίστησιν καὶ τιμὴν εἰς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι πάντοτε σέ ἀγαποῦσαν, διότι καὶ ὁ σύζυγός μου αὐτός, ὁ ὁποῖος σέ γνωρίζει ἀπὸ ὅσα ἐγὼ τοῦ εἶπα, σέ ἔχει εἰς μεγάλην ὑπόληψιν καὶ μοῦ λέγει συχνά: « Ἐπρεπε νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, νὰ καθῆσθαι μαζί μας ὅσον καιρὸν θέλει. Ἀφοῦ εἶνε δυνατὴ καὶ τῆς ἀρέσει νὰ περιπατῇ πολὺ, θ' ἀνέβαινε νὰ ἰδῇ τὰ βουνά μας. Ἄν ἤθελε, ἤμπορούσε νὰ γίνῃ καὶ διδασκάλισσα εἰς τὸ χωρίον μας· δὲν θὰ εἶχε βέβαια μεγάλα εἰσοδήματα, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶχε καὶ κανὲν ἔξοδον, ὥστε θὰ τῆς ἦτον τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὸ Παρίσι, ὅπου ἡ ζωὴ εἶνε τόσο ἀκριβή! » Σοῦ τὰ λέγω ἀπλᾶ ὅλ' αὐτά, ὅπως τὰ λέγει ὁ Περὰκ, καὶ ἂν τυχὸν σοῦ ἔλθῃ ὄρεξις, θὰ σοῦ ἔχωμεν μίαν εὐμορφὴν καμαροῦλαν ἑτοιμὴν, καὶ θὰ ἔχῃς νὰ ἰδῆς ἓνα εὐμορφὸν καὶ ἄγριον τόπον. Αὐτὸ δὲν σέ φοβίζει βέβαια, ἀφοῦ, ὅταν ἦσουν μικρά, ἤθελες νὰ σκαρβαλώνῃς παντοῦ, ὥστε καὶ ὁ καυμένος ὁ πατέρας σου σ' ἔλεγεν ἀγριοκάτσικον. Σκέψου λοιπὸν, ἀγάπη μου Καρολίνα, ἂν δὲν ἦσαι καλά

ὅπου ἦσαι, ὅτι εἰς ἓνα μικρὸν τόπον, τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζεις, ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἤξεύρουν ὅτι εἶσαι ἡ καλλιτέρα ψυχὴ τοῦ κόσμου, καὶ προσεύχονται εἰς τὸν Θεὸν διὰ σέ πρῶτ' καὶ βραδύ, καὶ τὸν παρακαλοῦν νὰ ἔλθῃς νὰ τοὺς ἰδῆς.

» Ἰουστίνα ».

Ἡ Καρολίνα ἀπήντησεν εὐθὺς :

« Καλὴ μου Ἰουστίνα, ἀγαπητὴ μου φίλη, ἔκλαυσα ὅταν ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν σου. Ἐκλαυσα ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην. Εἶμαι εὐτυχὴς, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε τόσον τρυφερά, καθὼς καὶ τὴν ἡμέραν τὴν ὁποίαν ἐχωρίσθημεν, πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνθυμοῦμαι, ὡς μίαν ἀπὸ τὰς πλέον λυπηρὰς τῆς ζωῆς μου. Δὲν ἐγνώριζα ἄλλην μητέρα ἀπὸ σέ, καὶ ὅταν σ' ἔχασα ἐνόμισα ὅτι ὠρφάνευσα ἐκ δευτέρου. Καλὴ μου τροφός! Μὲ ἠγάπας τόσον, ὥστε σχεδὸν εἶχες λησμονήσει δι' ἐμέ τὸν καλὸν σου ἄνδρα καὶ τὰ ἀγαπητά σου τέκνα. Ἄλλὰ σ' ἐφώναζαν νὰ ὑπάγῃς ὀπίσω, καὶ εἶχες καθήκον νὰ τὸ κάμῃς καὶ ἔβλεπα ἀπὸ τὰ γράμματά των πόσῃν εὐτυχίαν σοῦ ἐφύλαττον. Αὐτὸς ἐπλήρωσε τὸ χρέος μου—διότι πολλὴν εὐτυχίαν σοῦ ἐχρεώσθουν—καὶ πολλάκις ἐσυλλογίσθη, ὅτι ἂν ἔχω κἄτι καλόν, τὸ ἔχω διότι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐγνώρισα μὲ ἠγάπησε τόσον πολὺ καὶ μὲ μετεχειρίσθη μὲ τόσον φρόνησιν καὶ μὲ τόσον γλυκύτητα. Θέλεις τώρα νὰ μοῦ προσφέρῃς τὰς οικονομίας σου, καλὴ μου καὶ ἀγαπητὴ. Αὐτὸ μαρτυρεῖ ὅτι ἔχεις μητρικὴν τὴν καρδίαν καθὼς πάντοτε, καὶ ὅτι ὁ σύζυγός σου, ὅστις δὲν μὲ γνωρίζει, ἔχει ψυχὴν μεγάλην. Σὰς εὐχαριστῶ θερμῶς, ἀγαπητοί μου φίλοι, ἀλλὰ δὲν ἔχω καμμίαν ἀνάγκην. Ὅπου εἶμαι δὲν μοῦ λείπει τίποτε, καὶ μακρὸν τῆς ἀγαπητῆς μου οἰκογενείας εὐρίσκομαι ὅσον τὸ δυνατόν καλλίτερον. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν πειράζει. Ἐχω πάντοτε τὴν ἐλπίδα νὰ ἔλθω μίαν ἡμέραν νὰ σὰς εὔρω. Ὅσα μοῦ γράφεις διὰ τὴν μικρὰν καμαροῦλαν καὶ διὰ τὸν ἄγριον τόπον σοῦ μοῦ ἐμπνέουν τρομερὰν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσω τὸ χωρίον σου καὶ τὰ κατὰ σέ. Δὲν ἤξεύρω πότε θὰ ἔχω δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὴν διάθεσίν μου, ἀλλ' ἔσο βεβαία, ὅτι ἂν ποτε τὰς ἔχω, θὰ τὰς δώσω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου τροφόν, τὴν ὁποίαν φιλῶ ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας ».

Ἐνῶ ἡ Καρολίνα ἠσχολεῖτο εἰς τὴν τρυφερὰν αὐτὴν καὶ ἀφελῆ διάχυσιν, ὁ δούξ Γαετάνος Ἀλερίας, μεγαλοπρεπῆ φορῶν ἀνατολικὸν καιτωניתην, συνωμίλει μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις εἶχεν ἐπισκεφθῆ αὐτὸν πρῶτὸς ἐν τῇ λαμπρᾷ του κατοικίᾳ κατὰ τὴν ὁδὸν Εἰρήνης.

Εἶχον ὁμιλήσει περὶ χρηματικῶν ὑποθέσεων καὶ ζωηρὰ συζήτησις εἶχε γεννηθῆ μετὰξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν.

— Ὅχι, φίλε μου, ἔλεγεν ὁ δούξ ἀποφασιστι-

κῶς· αὐτὴν τὴν φορὰν θὰ δεῖξω ἐπιμονήν· ἀρ-
νοῦμαι τὴν ὑπογραφήν σου. Δὲν θὰ πληρώσῃς
τὰ χρέη μου.

— Θὰ τὰ πληρώσω, ἀπήντησεν ὁ μαρκήσιος
ἐπίσης ἀποφασιστικῶς. Πρέπει, εἶνε καθήκον μου.
Ἐδίστασα, δὲν σοῦ τὸ κρύπτω, πρὶν μάθω τὸ
ποσόν, καὶ ἡ ὑπερφηανεία σου δὲν πρέπει νὰ πει-
ραχθῇ διὰ τὸν δισταγμὸν αὐτόν, τὸν ὁποῖον ὁμο-
λογῶ. Ἐφοβούμην μὴ ἀναλάβω ὑποχρεώσεις ἀνω-
τέρας τῶν δυνάμεών μου. Ἀλλὰ τώρα γνωρίζω,
ὅτι θὰ μοῦ μείνουν ἀρκετὰ διὰ νὰ διατηρήσω
τὴν εὐημερίαν τῆς μητρὸς μας. Εἶμαι λοιπὸν ἀ-
ποφασισμένος νὰ σώσω τὴν τιμὴν τῆς οἰκογενεί-
ας, καὶ δὲν δύνασαι ν' ἀντιστῆς.

— Ἀνθίσταμαι. Δὲν μοῦ ὀφείλεις αὐτὴν τὴν
θυσίαν. Δὲν ἔχομεν τὸ ἴδιον ὄνομα.

— Εἴμεθα υἱοὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς, καὶ δὲν
θέλω ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ ἐντροπὴν καὶ λύπην, βλέ-
πουσα ὅτι εἶσαι ἀναξιοχρεως.

— Ἀλλὰ κ' ἐγὼ δὲν τὴν θέλω αὐτὴν τὴν
ἐντροπὴν. Θὰ νυμφευθῶ.

— Διὰ χρήματα; Αὐτό, ὡς κάλλιστα γνωρί-
ζεις, θὰ ἦτο χειρότερον, καὶ διὰ τὴν μητέρα μας,
καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ σὲ τὸν ἴδιον.

— Λαμβάνω λοιπὸν θέσιν.

— Χειρότερον, ἀκόμη χειρότερον.

— Ὅχι· δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει ἄλλο χειρότε-
ρον ἀπὸ τὴν λύπην τοῦ νὰ σᾶς καταστρέψω οἰ-
κονομικῶς.

— Δὲν θὰ καταστραφῶ διόλου.

— Τέλος πάντων δὲν ἠμπορῶ νὰ μάθω τὸ
ποσὸν τῶν χρεῶν μου;

— Περιττόν. Ἀρκεῖ νὰ μοῦ δώσης τὸν λόγον
σου ὅτι δὲν ἔχεις χρέη, τὰ ὁποῖα ν' ἀγνοῇ ὁ
συμβολαιογράφος, ὅστις θ' ἀναλάβῃ τὴν ἐκκαθά-
ρισιν. Σοῦ ἐζήτησα μόνον νὰ θεωρήσης μερικὰ
τῶν ἐγγράφων, διὰ νὰ βεβαιώσῃς τὴν ἀκρίβειάν
των. Τὴν ἐβεβαίωσες· αὐτὸ ἀρκεῖ· τὰ λοιπὰ δὲν
σὲ ἀποβλέπουν.

Ὁ δούξ συνέπτυξεν ὀργίλως τὰ ἔγγραφα, ἐβά-
δισε μεγάλως βήμασιν ἐντὸς τοῦ δωματίου, μὴ
εὐρίσκων λέξιν ἐκφράζουσαν τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ
ἀγωνίαν, ἀνῆψεν ἔπειτα ἐν σιγάρων, τὸ ὁποῖον
δὲν ἐκάπνισε, καὶ ἔπεσε κάτωχρος εἰς ἓνα
κλιντήρα.

Ὁ μαρκήσιος ἐνόησε τί ὑπέφερε τὴν στιγμὴν
ἐκείνην ἢ ὑπερφηανεία του, ἴσως καὶ ἡ συνείδη-
σις αὐτοῦ.

— Ἡσύχασε, τῷ εἶπεν. Ἐνοῶ τὴν ὀδύνην
σου. Μοῦ φαίνεται ἀγαθὴ, καὶ ἐλπίζω εἰς τὸ
μέλλον. Λησμονήσῃς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ὁποίαν
προσφέρω εἰς τὴν μητέρα μου πολὺ μᾶλλον παρὰ
εἰς σέ, ἀλλὰ μὴ λησμονήσῃς ὅτι ὅ,τι μοῦ μένει
ἀνήκει τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτὴν μόνην. Συλλογίσου
ὅτι δυνατόν νὰ ἔχωμεν τὴν εὐτυχίαν νὰ μᾶς
ζήσῃ ἀκόμη πολὺ, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ στερεῖ-

ται. Χαῖρε· θὰ σ' ἐπανίδω μετὰ μίαν ὥραν, διὰ
νὰ κανονίσωμεν τὰς τελευταίας λεπτομερείας.

— Naί, ἄφησέ με μόνον, σὲ παρακαλῶ, ἀπήν-
τησεν ὁ δούξ. Βλέπεις ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴν
μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ σοῦ εἰπῶ λέξιν.

Ἀμα ὡς ἀπῆλθεν ὁ μαρκήσιος, ὁ δούξ ἐσή-
μανε, διέταξε νὰ μὴ ἐπιτραπῇ εἰς κανένα ἢ εἰ-
σοδος, καὶ ἤρχισε πάλιν βαδίζων διὰ τοῦ δωμα-
τίου ἐν ταραχῇ καὶ ἀπογνώσει. Τὴν στιγμὴν
ἐκείνην ὑφίστατο τὴν ἀναπόφευκτον καὶ ὑφίστην
κρίσιν τοῦ βίου του. Ἐν οὐδεμίᾳ τῶν καταστρο-
φῶν του εἶχεν αἰσθανθῆ ἑαυτὸν τοσοῦτον ἔνοχον
οὐδ' εἶχε τόσον βαθέως συγκινηθῆ.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχε σπαταλήσει
τὴν ἰδίαν αὐτοῦ περιουσίαν, ἀπαθῆς καὶ ἀμέρι-
μνος, ὡς ὁ μόνον ἐξυτὸν ζημιῶν. Εἶχεν, οὕτως
εἰπεῖν, ἀσκήσει δικαίωμα του. Εἶτα, σχεδὸν ἐν
ἀγνοίᾳ του, εἶχε καταβροχθίσει, ὀλίγον κατ' ὀλί-
γον, καὶ τὸ μητρικὸν κεφάλαιον, ἀναίσθητῶν
βαθμηδὸν πρὸς τὴν ταπεινώσιν, ὅτι ἄφινεν εἰς
τὸν ἀδελφόν του μόνον τὸ βάρος τῆς ἐξ ἰδίων
συντηρήσεως τῆς μητρὸς των.

Ὅ,τι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἠδύνατο νὰ
χρησιμεύσῃ εἰς συγχώρησιν τοῦ δουκός, ἦσαν αἱ
ὑπερβολικαὶ τῆς μητρὸς του θωπεΐαι. Ἐν τῇ
μητρικῇ καρδίᾳ ἀπήλαυεν ὁ δούξ προδήλου προ-
τιμῆσεως. Ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις αὐτῆ εἶχε φανῆ ἐπί-
σης πρὸς αὐτὸν μεγαλόδωρος. Ὑψηλότερος, ὠραι-
ότερος, ἰσχυρότερος, ἐπιδεικτικώτερος, δραστηριώ-
τερος κατ' ἐπιφάνειαν τοῦ ἀδελφοῦ του, προση-
γορώτερος αὐτοῦ καὶ θεραπευτικώτερος, εἶχεν ἀπὸ
παιδὸς φανῆ εἰς πάντας ἐρασιμώτερος ἐκείνου
καὶ εὐφύεστερος. Ὁ μαρκήσιος, ἀσθενικὸς ἐπὶ μα-
κρὸν χρόνον καὶ σιωπηλός, δὲν εἶχεν ἐκδηλώσει
πάθος ἄλλο ἢ πρὸς μελέτην μόνον· ὅ,τι δὲ δι'
ἀπλοῦν ἀστὸν θὰ ἦτο μέγα προτέρημα, ἔθεωρή-
θη παράδοξος ἰδιοτροπία δι' εὐγενῆ. Οὕτω κα-
τεπολεμήθη μᾶλλον ἢ ἐνισχύθη ἢ πρὸς τὴν σπου-
δὴν ἐκείνη τάσις, καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς κατέστη
πάθος· πάθος ὅπερ ἀπερρόφησε μὲν πᾶσαν ἄλ-
λην διανοητικὴν ἀσχολίαν τοῦ νέου κ' ἐστείρευ-
σε πᾶσαν πηγὴν ἐξωτερικῆς αὐτοῦ διαχύσεως,
ἀνέπτυξε δὲ τὸν ἀντίον ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἔκτα-
κτον ἐσωτερικὴν εὐαισθησίαν καὶ ἐνθουσιασμὸν
τοσοῦτον θερμότερον ὅσῳ ἦτο περιωρισμένος. Ὁ
μαρκήσιος ἦτο ἀπείρωσ τοῦ ἀδελφοῦ του εὐαι-
σθητότερος, καὶ ὅμως ὑπελαμβάνετο γενικῶς ὡς
ἄνθρωπος ψυχρός, ἐνῶ ὁ δούξ, φύσει προσηγῆς
καὶ κοινωνικός, ἔθεωρήθη ἐπὶ μακρὸν ὡς πυρίνη
καρδία, χωρὶς ν' ἀγαπήσῃ ἀποκλειστικῶς οἷον-
δήποτε.

Τὴν θερμὴν αὐτὴν κρίσιν, τὴν τοσοῦτον ἀπα-
τηλήν, εἶχε κληρονομήσει ὁ δούξ παρὰ τοῦ πα-
τρός του, εἶχε δὲ ἀνησυχῆσει ἀληθῶς ἢ μήτηρ
του κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του, ἐκ τῆς
ζωηρότητος τοῦ ἥθους αὐτοῦ. Εἶπομεν ἤδη, ὅτι

μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δευτέρου συζύγου τῆς ἡ μαρκησία εἶχε μεγάλως ταραχθῆ, καὶ ὅτι ἐπὶ ἓν σχεδὸν ἔτος ἐπτοεῖτο τὴν θέαν τῶν τέκνων τῆς. Ὅτε δὲ ἡ ἡθικὴ αὐτῆ νόσος κατενικηθῆ ὑπὸ τῶν αἰσθημάτων τῆς φύσεως, πρώτη αὐτῆς ὄρμη ὑπῆρξε νὰ σφιγξῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸν υἱὸν τοῦ ἀγαπηθέντος συζύγου. Ἄλλ' οὗτος, ἐκπλαγεὶς καὶ τρομαξάς οὕτως εἶπεῖν ἐκ τῆς παραφορᾶς ἐκείνης τῶν θωπευμάτων, ἅτινα δὲν ἐνθυμείτο πλέον, ἤρχισε κλαίων χωρὶς νὰ γνωρίζῃ διατί. Ἦσαν ἴσως τὰ κλαύματά του αὐθόρμητος καὶ ἀνεπίγνωστος μομφὴ κατὰ τῆς προτέρας ἐγκυκλοκαταλείψεως. Ὁ δούξ, πρεσβύτερος μὲν κατὰ τρία ἔτη ἄλλ' ἐλαφρότερος ἐκείνου, οὐδεμίαν στέρησιν εἶχεν αἰσθανθῆ. Ἀπῆντησε διὰ φιλημάτων εἰς τὰ φιλήματα τῆς μητρός του, καὶ ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ἐνόμισεν ὅτι αὐτὸς εἶχε κληρονομήσει τὴν καρδίαν τῆς, ἐνῶ ὁ μαρκησίας εἶχε κληρονομήσει, ὡς τῇ ἐφαίνετο, τὸν ἐκ πατρὸς πάππον του, γηραιὸν σοφόν, σχεδὸν μονομανῆ. Προετιμήθη λοιπὸν ὁ δούξ ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ δὲν ἠγαπήθη μὲν περισσότερο τοῦ ἄλλου, διότι ἡ μαρκησία εἶχε βαθὺ τὸ αἶσθημα τῆς θρησκευτικῆς ἰσότητος, ἀλλ' ἐθωπεύθη μᾶλλον ἐκείνου, διότι αὐτὸς μόνον, διελογίζετο ἡ μαρκησία, ἤσθάνετο τί ἤξιζον τὰ θωπεύματα.

Ὁ Οὐρβανὸς — ὁ μαρκησίας — ἠσθάνθη τὴν προτίμησιν ταύτην καὶ ἐλυπήθη· ἀλλ' οὐδέποτε ἐτόλμησε νὰ παραπονεθῆ, καὶ κρίνων ἴσως ἤδη ὀρθῶς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, δὲν ἠθέλησε νὰ παλαίσῃ πρὸς αὐτὸν περὶ τοσοῦτον ἀτημάντου πράγματος.

Μετὰ τινα χρόνον ἡ μαρκησία ἀνεγνώρισεν ὅτι εἶχεν ἀπατηθῆ, ὅτι ἔπρεπε νὰ κρίνῃ τὰ αἰσθημάτων ἐκ τῶν ἔργων μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων. Ἄλλ' εἶχεν ἤδη συνείησει νὰ θωπεύῃ τὸν ἄσωτον υἱόν, καὶ βαθμηδὸν συνείησειν ἐπίσης νὰ αἰσθάνεται τρυφερόν τινα οἶκτον πρὸς τὰς πλάνας αὐτοῦ, αἵτινες ἔμελλον νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν ὄλεθρον. Ματαιιότης τὸ κατ' ἀρχάς, ἔπειτα μέθη, καὶ τέλος ἔκλυσις πάσης ἀντιδράσεως καὶ τυραννικῆ ἐπικράτησις τῆς διαφθορᾶς — ἰδοὺ ἐν ὀλίγους συνοψιζομένη ἡ ἱστορία τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὅστις ἦτο ἀξίεραστος χωρὶς νὰ ἔχῃ λεπτόν τι γόητρον ἢ καρδίαν του, ἀγαθὸς χωρὶς νὰ ἔχῃ μεγαλεῖον ἢ ψυχὴν του, ἄπιστος χωρὶς νὰ ἦνε ἄθεος. Καθ' ἣν ἡλικίαν τὸν περιγραφόμενον μέγα κενὸν ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἡ συνειδήσις· ἀλλὰ τὸ κενὸν τοῦτο προήρχετο ἐξ ἀπουσίας οὐχὶ ἐκ θανάτου τῆς συνειδήσεως. Ἐπανήρχετο αὐτῇ ἐνίοτε καὶ ἐπάλαμιε πολλάκις, σπανιώτερον μὲν καὶ βραχυτέρον ἢ κατὰ τὴν νεότητά του, ἀλλὰ πολὺ ζωηρότερον. Ἡ πάλη δ' ἐκείνη, ἣτις κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν ἐτελεῖτο ἐντὸς του, ἦτο τοσοῦτον ὀδυνηρά, ὥστε πολλάκις οὗτος ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς ἓν τῶν πολυτε-

λῶν του ὄπλων, ὡς εἰ κατεδίωκεν αὐτὸν τὸ φάσμα τῆς ἀπελπισίας. Ἄλλ' ἀνελογίσθη τὴν μητέρα του, ἀπώθησε καὶ ἐκλείδωσε τὰ ὄπλα του, καὶ ἔδραξε τὴν κεφαλὴν του διὰ τῶν δύο του χειρῶν, φοβούμενος μὴ παραφρονήσῃ.

Εἶχε πάντοτε θεωρῆσαι τὸ χρέμα ὡς ἀνάξιον λόγου πράγμα. Ἡ δὲ μήτηρ του, διὰ τῶν περὶ εὐγενοῦς ἀφιλοκερδείας θεωριῶν αὐτῆς, εἶχε μεγάλως βοηθήσει τὴν ἀπὸ τῆς ιδέας αὐτῆς εἰς τὸ σόφισμα ἐξολίσθησιν. Εἶχεν ἐν τούτοις ἐνοήσει, ὅτι καταστρέφων οικονομικῶς τὴν μητέρα του ὑπερέβαινε τὸ δικαίωμά του. Παραζαλισθεὶς, προέβη βαθμηδὸν μέχρις ἄκρων, ἀπόφασιν μὲν ἔχων κατ' ἐαυτὸν νὰ σταματήσῃ πρὸ τῆς περιουσίας τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀλλ' ἐπιβαλὼν τέλος χεῖρα καὶ εἰς αὐτήν. Τὸ ἀληθές ὅμως εἶνε ὅτι δὲν ἔπραξε τοῦτο ἐν γνώσει. Ὁ μαρκησίας δὲν εἶχεν ἀνακοιμήσει, ἐξ ἀβρότητος, οὐδεμίαν εἰς αὐτὸν λεπτομέρειαν, καὶ οὐδέποτε θὰ ὠμίλει εἰς αὐτὸν περὶ τούτου, ἂν δὲν παρίστατο ἡ ἀνάγκη νὰ σωθῆ τὸ ὑπολειπόμενον. Οὕτω δὲ ὁ δούξ συνησθάνετο ὅτι δὲν εἶχε πταίσει ἐξ ἐσκεμμένου ἐγωϊσμοῦ, καὶ εἰλικρινῶς ἐμέμφθη τὸν Οὐρβανὸν ὅτι δὲν τῷ ἀνεκοίνωσεν ἐνωρίτερον τὴν ἀλήθειαν. Ἐβλεπε τέλος χαῖνον πρὸ αὐτοῦ τὸ βάραθρον, ὅπερ εἶχεν ἀνοίξει ἡ παραλυσία καὶ τὸ ἀμέριμον αὐτοῦ. Ἦσθάνετο καιρίαν ταπεινώσιν, ὅτι ἐζήμιον τὸ μέλλον τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ ὅτι οὐδὲν εἶχε μέσον νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ λάθη του χωρὶς νὰ παρῶν τὴν αὐστηρότητα ἀρχῶν τινων, ἃς ἐπέβαλλεν εἰς αὐτὸν ἡ μήτηρ του καὶ ἡ ἀνατροφή του.

Τὸ τελευταῖον ἐν τούτοις πταῖσμά του δὲν ἦτο τοσοῦτον βαρὺ ὅσον ἡ προτέρα ἀπογύμνωσις τῆς μητρός του· ἀλλ' ὁ δούξ ἐφρόνει ἄλλως. Εἶχε πάντοτε νομίζει, ὅτι ἡ περιουσία τῆς μητρός του ἦτο καὶ ἰδική του, ἐνῶ ἀπέναντι τοῦ ἀδελφοῦ του ἡ ὑπερφηάνεια τὸν ἐδίδασκε τὴν μεταξύ τοῦ ἐμοῦ καὶ τοῦ σοῦ διάκρισιν. Πλὴν δὲ τούτου — ἃς τὸ εἴπωμεν — δὲν ὑπῆρχε μὲν ἔχθρα μεταξύ δύο ἀδελφῶν τοσοῦτον διαφόρων, ἀλλ' ὑπῆρχεν ὅμως ἑλλειψὶς συμπαθείας καὶ ἐμπιστοσύνης. Ἡ ζωὴ ἐκείνου ἦτο διαρκῆς διαμαρτύρησις πρὸς τούτου τὴν ζωὴν. Ὁ Οὐρβανὸς εἶχε καταβάλει μέγαν ἀγῶνα ὅπως ἀκούσῃ ἐκ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας του φωνὴν φιλίας πρὸς τὸν ἀδελφόν του· ἀλλ' ὁ Γαιετάνος οὐδένα. Ἀρκούμενος εἰς τὸν ἄχολον χαρακτήρα του, ἐνόμιζεν ἐπιτετραμμένον νὰ ἐμπαίζῃ τ' αὐστηρὰ ἦθη τοῦ μαρκησίας. Οὕτω δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἰ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις αὐτῶν συνωψίζοντο εἰς μομφὴν μὲν ἐκείνου, ἀβρῶς συγκαλυπτομένην, εἰρωνείαν δὲ τούτου, ἀνάκως ἐπανισταμένην.

— Λοιπὸν! ἀνεφώνησεν ὁ δούξ, βλέπων ἐπιστρέφοντα τὸν μαρκησίας, ἐτελείωσε; Βλέπω ἀπὸ τὸ πρόσωπόν σου ὅτι ὑπέγραψες!

— Ναι, ἀδελφέ, ἀπήντησεν ὁ Οὐρβανός. Ἐτακτοποιήθησαν ὅλα, καὶ σοῦ μένονον δώδεκα χιλιάδες φράγκα ἐτήσιον εἰσόδημα, τὰ ὅποια δὲν ἐπέτρεψα νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν.

— Μοῦ μένον;... ὑπέλαβεν ὁ Γαετάνος, θεωρῶν αὐτὸν ἀτενωῶς. Ὅχι! μὲ ἀπατάς! δὲν μοῦ μένει τίποτε. Σὺ, ἀφοῦ μ' ἐξεχρέωσες, μοῦ δίδεις καὶ σύνταξιν!

— Ἔστω, ... ναι! ἀπήντησεν ὁ μαρκήσιος, διότι θὰ ἐμάνθανες ὅπως δῆποτε μίαν ἡμέραν ὅτι δὲν εἶσαι κύριος ν' ἀπαλλοτριώσης τὸ κεφάλαιον.

Ὁ δούξ, ὅστις οὐδὲν εἶχεν ἔτι ἀποφασίσει, ἔτριψε τὰς χεῖράς του, τὴν μίαν διὰ τῆς ἄλλης, κ' ἔμεινε πάλιν σιωπηλός.

Ὁ μαρκήσιος προσεπάθησε νὰ νικήσῃ τὴν συνήθη του ψυχρότητα, καὶ καθήσας πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ του ἔδραξε τὰς συνεσπασμένας αὐτοῦ χεῖρας, αἰτίνες δὲν ἀπεφάσιζον ἔτι νὰ ἐκταθῶσι πρὸς αὐτόν.

— Φίλε μου, τῷ εἶπε, πολλὴν ὑπερφηάειαν ἔχεις ἀπέναντί μου. Δὲν θὰ ἔκαμνες ἀρά γε δι' ἐμὲ ὅ,τι κάμνω διὰ σέ;

Ὁ δούξ ἤσθάνθη καταβαλλομένην τὴν ἀλαζονείαν του, καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα.

— Ὅχι! εἶπε, σπίγγων ἰσχυρῶς τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ του. Οὔτε θὰ ἤξευρα οὔτε θὰ ἠδυνάμην νὰ τὸ κάμω, διότι μοῖρα ἰδική μου εἶνε νὰ βλάπτω, καὶ ποτέ μου δὲν θὰ ἔχω ἐγὼ τὴν εὐτυχίαν νὰ σώσω κανένα.

— Ὁμολογεῖς τούλάχιστον, ὅτι αὐτὸ εἶνε εὐτυχία, ὑπέλαβεν ὁ Οὐρβανός. Θεώρει με λοιπὸν ὡς ἄνθρωπον, τὸν ὅποιον ὑπεχρέωσες, καὶ δός μου τὴν ἀγάπην σου, ἢ ὅποια κινδυνεύει νὰ ἐξαφανισθῇ.

— Οὐρβανέ! ἀνέκραξεν ὁ δούξ, ὁμιλεῖς περὶ τῆς ἀγάπης μου... Ἐπρεπε τὴν στιγμήν αὐτὴν νὰ σ' εὐχαριστήσω μὲ διαθεβαιώσεις στοργῆς καὶ ἀγάπης, καὶ ὅμως δὲν τὸ κάμνω. Ποτέ μου δὲν θὰ ταπεινωθῶ τόσο, ὥστε νὰ καταφυγῶ εἰς τὴν ὑπόκρισιν. Ἡξεύρεις, ἀδελφέ μου, ὅτι πάντοτε μετρίως σὲ ἠγάπησα;

— Τὸ γνωρίζω, καὶ τὸ ἐξηγῶ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὀρέξεων καὶ τοῦ χαρακτῆρός μας. Ἀλλὰ δὲν ἦλθεν ἀρά γε ἡ στιγμή ν' ἀγαπηθῶμεν καλλίτερον;

— ὦ! εἶνε φοβερὰ πρὸς τοῦτο ἡ στιγμή αὐτή! εἶνε στιγμή τοῦ θριάμβου σου καὶ τῆς ταπεινώσεώς μου. Εἰπέ μου ὅτι, ἂν δὲν ἦτο ἡ μήτηρ μας, θὰ μὲ ἄφινες ἀδοήθητον! Ναι! αὐτὸ πρέπει νὰ μὲ εἰπῆς, καὶ τότε δύναμαι νὰ σοῦ συγχωρήσω ὅ,τι κάμνεις.

— Δὲν σοῦ τὸ εἶπα ἤδη;

— Εἰπέ μου το ἀκόμη!... Δισταάζεις; Εἶνε λοιπὸν ζήτημα τιμῆς;

— Ναι, ἀκριβῶς ζήτημα τιμῆς.

— Καὶ δὲν θέλεις νὰ σ' ἀγαπῶ σήμερον περισσότερο ἢ ἄλλοτε;

— Ἡξεύρω, ἀπήντησε μελαγχολικῶς ὁ μαρκήσιος, ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι πλασμένος διὰ ν' ἀγαπῶμαι.

Ὁ δούξ ἤσθάνθη ὅτι δὲν εἶχε πλέον δύναμιν ν' ἀντιστῆ, καὶ ἐρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀδελφοῦ του.

— Ἐλα! ἀνέκραξε, συγχώρησέ με. Εἶσαι πολὺ καλλίτερός μου. Σὲ ὑπολήπτωμαι, σὲ θαυμάζω, σχεδὸν σὲ σέβομαι. Ἡξεύρω, αἰσθάνομαι ὅτι εἶσαι ὁ καλλίτερος φίλος μου. Θεὲ μου! Τί νὰ κάμω διὰ σέ; Ἀγαπᾶς καμμίαν γυναῖκα; Νὰ φονεύσω τὸν ἄνδρα της; Νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Κίαν νὰ σοῦ ἀναζητήσω κανέν πολῦτιμον χειρόγραφον εἰς καμμίαν παγόδαν, μὲ κίνδυνον μαστιγώσεως;

— Συλλογιζεσαι μόνον πῶς νὰ ἐξοφλήσῃς, Γαετάνε. Ἀγάπα με ὀλίγον καὶ μ' ἐξοφλεῖς χιλιάκις.

— Σ' ἀγαπῶ ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς, ἀπήντησεν ἐντόνωσ ὁ δούξ ἐναγκαλιζόμενος αὐτόν, καὶ κλαίω, βλέπεις, ὡς παιδίον. Ἐλα τώρα, δός με καὶ σὺ ὀλίγην ὑπόληψιν. Θὰ διορθωθῶ, εἶμαι νέος ἀκόμη, τί διάβολον! Τριάκοντα ἐξ ἐτῶν ὅταν εἶνε κανεῖς, δὲν εἶνε ἀκόμη χαμένος! Τριμμένος μόνον ὀλίγον. Τώρα θὰ τακτοποιηθῶ, ἀφοῦ μάλιστα εἶνε ἀνάγκη. Τόσον τὸ καλλίτερον! Ὅ ἀποκτήσω πάλιν τὴν ὑγείαν μου, τὴν νεότητά μου. Θὰ ὑπάγω νὰ περάσω τὸ θέρος εἰς τὴν ἐξοχὴν μὲ τὴν μητέρα μου καὶ μαζὺ σου. Θὰ σὰς διηγοῦμαι ἀνέκδοτα... Θὰ σὰς κάμω νὰ γελάτῃς... νὰ ἰδῆς. Ἐλα, ἔλα... νὰ κάμωμεν σχέδια... βοήθησέ με ν' ἀνεγερθῶ, παρηγόρησέ με, ... διότι, ... τί νὰ σοῦ εἰπῶ, δὲν ἤξευρω ποῦ εὐρίσκομαι, καὶ εἶμαι πολὺ δυστυχῆς!

Ὁ μαρκήσιος εἶχεν ἤδη παρατηρήσει, χωρὶς νὰ φανῆ, ὅτι τὰ πρὸ μιᾶς ὥρας πρόχειρα ὅπλα εἶχον ἐξαφανισθῇ. Εἶχε δὲ ἄλλως ἀναγνώσει ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν φοβεράν κρίσιν ἣν εἶχεν ὑποστῆ, κ' ἐγνώριζεν ὅτι τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ θάρρος δὲν ὑπερέβαινε πᾶσαν δοκιμασίαν.

— Ἐνδύσου, τῷ εἶπε, κ' ἔλα νὰ προγευματίσης μαζὺ μου. Θὰ ὁμιλήσωμεν καὶ θὰ πλάσωμεν ὡραία σχέδια περὶ τοῦ μέλλοντος. Τίς οἶδε μὴ σὲ πείσω, ὅτι εἰς μερικὰς περιστάσεις ἀρχίζει τις νὰ πλουτῆ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν γείνη πτωχός.

Ε'

Ὁ μαρκήσιος ἀπήγαγε τὸν ἀδελφόν του εἰς τὸ δάσος τῆς Βουλώνης, ὅπερ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο θαυμάσιος ἀγγλικὸς κῆπος, ἀλλ' ἄλλος πλήρες σκιᾶς καὶ μυστηρίου. Ἦσαν αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ Ἀπριλίου, ὁ καιρὸς ἦτο θαυμάσιος, ὑπὸ τὰς λόχμας ἐφύοντο ἄφθονα τὰ ἴα καὶ

μυριάδες αιγιθαλῶν ἐφλυάρουν ἤδη περὶ τοὺς νεοθαλεῖς βλαστούς, ἐνῶ αἱ κίτρινα χρυσαλλίδες τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἔαρος ἐφαίνοντο, ἐκ τε τοῦ σχήματος καὶ τοῦ χρώματος καὶ τῆς πτήσεως αὐτῶν, ὡς νέα φύλλα φερόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Ὁ μαρκήσιος ὑπετίθετο ὅτι ἔτρωγε συνήθως οἴκοι. Πράγματι ὅμως δὲν ἔτρωγεν, ὡς ἐννοοῦσιν οἱ γαστρίμαργοι τὴν λέξιν. Ἐγεύετο ἀπλούστατόν τι φαγητόν, ὅπερ κατέπινε ταχέως, χωρὶς ν' ἀποσπᾷ τοὺς ὀφθαλμούς ἐκ τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνοικτοῦ βιβλίου. Τὴν λιτότητα δὲ αὐτὴν ὑπηγόρευε καὶ αὐστηρᾶς οἰκονομίας νόμος, καθότι οὐδὲν περιττόν ἠδύνατο νὰ ἔχη ἐπὶ τῆς τραπέζης του ὁ μαρκήσιος, ἵνα παρατίθεται ἢ τῆς μητρὸς του ἄφθονος καὶ ἐκλεκτῆς.

Ἐπιθυμῶν νὰ κρύψῃ τὴν θέσιν του ταύτην εἰς τὸν ἀδελφόν του φοβούμενος δὲ μᾶλλον μὴ τὸν λυπήσῃ διὰ τῆς θέας τῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ κρατούσης σκληραγωγίας, ἔφερεν αὐτὸν εἰς ἐν τῶν ἐστιατορίων τοῦ δάσου, καὶ παρήγγειλεν εὐπρόσωπον ἄριστον, ἀναλογιζόμενος ὅτι θὰ ἠγόραζε βιβλία τινὰ ὀλιγώτερα καὶ θὰ ἐφοῖτα ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰς δημοσίας βιβλιοθήκας, ἀπαράλλακτα ὡς πένης τις λόγιος. Τὸν μαρκήσιον οὐδὲν ἔλυπον οὐδ' ἐτρόμαζον ὁσαυδήποτε μικραὶ τοιαῦται θυσίαι. Οὐδ' αὐτὴν τὴν εὐπαθεῖ ὑγείαν του ἐσυλλογίζετο, εἰς ἣν ὁ καθιστικὸς βίος ὑπηγόρευεν ἄνεσιν καὶ ὑλικὴν εὐμάρειαν. Ἡσθάνετο ἑαυτὸν εὐτυχεῖ ὅτι εἶχεν οικειωθῆ πρὸς τὸν Γαετάνον καὶ ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν στοργὴν αὐτοῦ. Οὗτος δέ, ὅστις ἦτο πάντοτε ὠχρὸς καὶ νευρικῶς τεταραγμένος, συνῆλθε βαθμηδὸν ἐκ τῆς πνοῆς τῆς ἑαρινῆς αὔρας, ἥτις εἰσέπνεεν ἐλευθέρως διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου. Τὸ πρόγευμα ἔφερε μετὰ μικρὸν εἰς ἰσοζύγιον τὰς ψυχικὰς του δυνάμεις, διότι ἦτο φύσις ῥωμαλέα, ἀνίκανος νὰ ὑποστῇ οἰανδήποτε ὑλικὴν στέρησιν, ἢ δὲ μήτηρ του, ἥτις εἶχεν ἀξιώσεις τινὰς συγγενείας πρὸς τὴν πρώην βασιλεύουσαν οἰκογένειαν, ἔλεγε μετὰ τινος ματαιότητος, ὅτι ὁ δοῦξ εἶχε τὴν λαμπρὰν ὄρεξιν τῶν Βουρβῶνων.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ δοῦξ ὑπῆρξε χαριέστατος πρὸς τὸν ἀδελφόν του, ἐφάνη δηλαδὴ πρὸς αὐτὸν, τότε πρώτον ἐπὶ ζωῆς του, τοσοῦτον ἐράσμιος καὶ ἀνεπιτήδευτος ὅσον ἦτο πρὸς πάντας. Οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι εἶχον ἴσως ἐνίοτε μαντεύσει ἀλλήλους, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ ἐννοηθῶσι, καὶ οὐδέποτε βεβαίως εἶχον ἐξετάσει ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ὁ μαρκήσιος ἐκ δειλίας, ὁ δοῦξ ἐξ ἀδιαφορίας. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ δοῦξ ἠσθάνθη ἀληθῶς τὴν ἀνάγκην νὰ γνωρίσῃ τὸν ἄνδρα, ὅστις πρὸ μικροῦ εἶχε σώσει τὴν τιμὴν του καὶ ἐξησφάλιζε τὸ μέλλον του. Τὸν ἠρώτησε λοιπὸν μετὰ τῆς οικειότητος ἐκείνης, ἥτις οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχε προσεγγίσει τοὺς δύο ἀδελφοὺς.

— Ἐξήγητέ μου τὴν εὐτυχίαν σου, τῷ εἶπε, διότι εἶσαι εὐτυχής, σὺ δὲν σὲ ἤκουσα τοῦλάχιστον ποτὲ νὰ παραπονήσαι.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ μαρκησίου τὸν ἐξέπληξε μεγάλως.

— Ἡ γενναιότης μου, τῷ εἶπε, δὲν ἔχει ἄλλην ἐξήγησιν ἢ τὴν ἀφοσίωσίν μου πρὸς τὴν μητέρα μου καὶ τὴν ἀγάπην μου πρὸς τὴν σπουδὴν. Εὐτυχίαν οὐδέποτε εἶχα οὔτε θὰ ἔχω ποτέ. Αὐτὸ δὲν ἦτο ἴσως πρᾶγμα, τὸ ὅποῖον ἔπρεπε νὰ σοῦ εἰπῶ, διὰ νὰ σὲ προσελκύσω εἰς τὸν ἥρεμον καὶ μονήρη βίον. Ἀλλὰ θὰ θεώρουν ἀμάρτημα νὰ μὴ φανῶ εἰλικρινὴς πρὸς σέ· ἄλλως δέ, δὲν θέλω καὶ νὰ μ' ἐκλάβης ὡς σχολαστικὸν τῆς ἀρετῆς, μολοντί μοῦ κατηγόρησες κάπως αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα.

— Ἀλήθεια· καὶ εἶχον ἄδικον, τὸ βλέπω. Ἀλλὰ πῶς καὶ διατί εἶσαι δυστυχής, πτωχέ μου ἀδελφέ; Ἥμπορεῖς νὰ μοῦ τὸ εἰπῆς;

— Ὅχι νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ· νὰ σοῦ τὸ ἐμπιστευθῶ θέλω. Ἠγάπησα.

— Σὺ; ἠγάπησες γυναῖκα; καὶ πότε;

— Πρὸ πολλοῦ, καὶ τὴν ἠγάπησα ἐπὶ πολὺ.

— Καὶ δὲν τὴν ἀγαπᾶς πλέον;

— Δὲν ὑπάρχει πλέον.

— Ἦτο ὑπανδρὸς;

— Ναί· καὶ ὁ σύζυγός της ζῆ ἀκόμη. Μοῦ ἐπιτρέπεις νὰ μὴ σοῦ τὴν ὀνομάσω.

— Θὰ ἦτον ἐντελῶς περιττόν· ἀλλὰ... θὰ παρηγορηθῆς βέβαια;

— Δὲν ἤξεύρω· ἕως τώρα δὲν τὸ κατώρθωσα.

— Ἀπέθανε πρὸ πολλοῦ;

— Πρὸ τριῶν ἐτῶν.

— Καὶ σὲ ἠγάπα πολὺ;

— Ὅχι!

— Πῶς, ὄχι;

— Μὲ ἠγάπα ὅσον ἠμπορεῖ ν' ἀγαπήσῃ μία γυνή, ἥτις οὔτε δύναται οὔτε θέλει νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὸν ἄνδρα της.

— Ἄ, μπᾶ! αὐτὸ δὲν εἶνε λόγος. Τοῦναντίον τὰ ἐμπόδια ὑποθάλλουν τὸ πάθος.

— Ἀλλὰ καὶ τὸ κατατρέβουν. Εἶχε βαρυνθῆ ν' ἀπατᾷ κ' ἐπομένως νὰ πάσχη. Ὁ φόβος μόνον ὅτι θὰ μ' ἔφερεν εἰς ἀπελπισίαν τὴν ἐμπόδιζε νὰ διακόψῃ πᾶσαν σχέσιν μαζύ μου· ἐγὼ δὲν εἶχα γενναιότητα· τοιοῦτοτρόπως δὲ ἀπέθανεν ἐκ τῆς πάλης ἐκείνης... κ' ἐγὼ πταίω.

— Διόλου, διόλου! τί εἶν' αὐτὰ τὰ ὁποῖα φαντάζεσαι πρὸς βάσανόν σου;

— Δὲν φαντάζομαι τίποτε, καὶ ἡ λύπη μου εἶνε ἀθεράπευτος, ὡς εἶνε ἀσυγχώρητον τὸ ἀμάρτημά μου. Θὰ ἰδῆς· εἰς μίαν τῶν περιπαθῶν ἐκείνων στιγμῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπιθυμῆι τις, ἐναντίον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ ἰδιοποιηθῇ οὕτως εἰπεῖν αἰωνίως τὸ ἀγαπώμενον ὄν, κατέστησα αὐτήν... μητέρα. Μοῦ ἔδωκεν υἱόν, τὸν

ὄποιον ἔσωσα, ἔκρυψα, καὶ ὁ ὄποιος ζῆ. 'Ἄλλ' ἐκείνη, μὴ θέλουσα νὰ γεννήσῃ ὑποφίας, ἀνεφάνη εἰς τὸν κόσμον εὐθύς τὴν ἐπαύριον τοῦ τοκετοῦ. Ἦτο ὠραία καὶ ζωηρά· ὠμίλει κ' ἐπεριπάτει μ' ὄλον τῆς τὸν πυρετόν, ἀλλὰ... μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἀπέθνησκε! Οὐδείς ποτε ὑπώπτευθη τίποτε. Ἐθεωρεῖτο γυνὴ αὐστηροτάτων ἡθῶν...

— Γνωρίζω ποία εἶνε. Ἡ κυρία Γ...

— Ναί. Σὺ μόνος εἰς τὸν κόσμον ἤξεύρεις αὐτὸ τὸ μυστικόν.

— Ὡ! ἔσο ἡσυχος. Ἡ μητέρα δὲν ὑποπτεύεται...

— Τίποτε.

Ὁ δούξ εἰσήγγασεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς, εἶτα εἶπε στενάζων:

— Πτωχέ μου ἀδελφέ! τὸ παιδίον αὐτὸ, τὸ ὄποιον ὑπάρχει καὶ τὸ ὄποιον ἀγαπᾷς πιθανῶς...

— Βεβαίως.

— Τὸ κατέστρεψα καὶ αὐτὶ!

— Τί σημαίνει. Ἀρκεῖ νὰ μάθῃ νὰ ἐργάζεται, νὰ γείνη ἀνὴρ, καὶ ἄλλην ἐπιθυμίαν δι' αὐτὸ δὲν ἔχω. Δὲν ἤμπορῶ ποτὲ νὰ τὸ ἀγνωρίζω ἐπιστήμως, καὶ οὐδὲ θέλω νὰ τὸ ἔχω πλησίον μου ἐπὶ τινὰ ἔτη. Εἶνε πολὺ ἀδύνατον, καὶ τὸ ἀνατρέφω εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὑπὸ χωρικῶν. Πρέπει ν' ἀποκτήσῃ βίωμην φυσικὴν, τὴν ὁποίαν ποτὲ μου δὲν εἶχα, καὶ δι' αὐτὸ ἴσως δὲν εἶχα καὶ ἠθικὴν δύναμιν. Ἐκτός δὲ τούτου ὁ κύριος Γ... τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἐξ ἐνός ἀπερισκέπτου λόγου τοῦ ἱατροῦ, ὑπώπτευσεν τὸ πρᾶγμα. Δὲν πρέπει λοιπὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ φανῇ πλησίον μου ἐν παιδίον, τοῦ ὁποίου ἡ ἡλικία θὰ συνέπιπτε μὲ τὸ ὀλέθριον συμβάν. Βλέπεις, ἀδελφέ, ... οὔτε εἶμαι, οὔτε δύναμαι νὰ ἦμαι εὐτυχής.

— Αὐτὸ λοιπὸν τὸ πάθος σ' ἐμπόδισε νὰ νυμφευθῆς;

— Εἶχον ὀρκισθῆ νὰ μὴ νυμφευθῶ ποτὲ μου.

— Τώρα ὅμως πρέπει νὰ τὸ σκεφθῆς.

— Σὺ μοῦ συμβουλευεῖς τὸν γάμον;

— Ἐγώ, διατὶ ὄχι; Δὲν περιφρονῶ ἐγὼ τὸν γάμον, ὡς νομίζεις. Ἐκῆρυξα τὴν ἀντιπάθειαν αὐτὴν, διὰ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὸν κόπον νὰ ζητήσω γυναῖκα, ὅτε εἶχα ἀκόμη ἡλικίαν νὰ τὴν ἐκλέξω. Ἀφοῦ κατεστράφην οικονομικῶς, τὸ πρᾶγμα ἐγένεον, ἐννοεῖς, ἀκόμη δυσκολώτερον. Ἡ μήτηρ μου δὲν θὰ μοῦ ἐπέτρεπε ποτὲ νὰ δεχθῶ περιουσίαν χωρὶς ὄνομα. Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ὄνομα μόνον ἔχω, μόνον περιουσίαν θὰ ἠδύναμην ν' ἀξιώσω. Γνωρίζεις ὅτι, ὅσον ἐλεεινός καὶ ἂν ἦμαι, δὲν ἠθέλησα ποτὲ νὰ προσβάλω τὰς ιδέας τῆς μητρός μου. Εἶδα λοιπὸν ταχέως ἐλαττωμέναις τὰς πιθανότητας τοῦ νὰ νυμφευθῶ, καὶ καθ' ἡν στιγμὴν ὀμιλοῦμεν θὰ εἶχα τὴν χειρίστην ιδέαν περὶ οἰασδήποτε κόρης ἢ χήρας, πλουσίας κάπως ἢ ἀπὸ γένος, ἥτις θὰ μὲ ἤθελε. Θὰ εἶχα τὴν πε-

ποίθησιν, ὅτι διὰ νὰ δεχθῆ ἐν κάθαρμα ὡς ἐγώ, θὰ ἔχη βεβαίως κανένα μυστηριώδη καὶ σκότιον λόγον. 'Ἄλλ' ἡ ἰδική σου θέσις, Οὐρβανέ, εἶνε ἄλλη. Κατέστησα τὴν θέσιν σου μετρίαν... σ' ἔκαμα ἴσως πτωχόν. 'Ἄλλ' αὐτὸ δὲν βλάπτει διόλου τὴν προσωπικὴν σου ἀξίαν. Ἀπεναντίας μάλιστα τὴν αὐξάνει δι' ὅσους μάθουν τὴν αἰτίαν τῆς οικονομικῆς σου στενοχωρίας. Διόλου λοιπὸν ἀπίθανον νὰ σ' ἐκτιμῆσῃ καὶ νὰ σ' ἀγαπήσῃ μόλις ἀγνή, εὐγενής καὶ πλουσία. Μοῦ φαίνεται μάλιστα ὅτι ἀρκεῖ νὰ φανῆς καὶ νὰ τὸ θελήσῃς.

— Ὅχι, ... ὅπου φανῶ βλάπτωμαι. Ὁ κόσμος μὲ παραλύει, καὶ ἡ φήμη μου ὡς σοφοῦ μεζημιῶ μάλλον ἢ μὲ ὠφελεῖ. Ὁ κόσμος δὲν ἐννοεῖ, πῶς ἄνθρωπος γεννηθεὶς διὰ τὸν κόσμον δὲν προτιμᾷ αὐτὸν παντός ἄλλου πράγματος. Ἐπειτα, βλέπεις, μοῦ εἶνε καὶ ἀδύνατον νὰ θελήσω ν' ἀγαπήσω. Ἐχω πολὺ μαύρην καὶ πολὺ βεβαρημένην τὴν καρδίαν.

— Ἀλλὰ διατὶ νὰ κλαίης τόσον καιρὸν μίαν γυναῖκα, ἡ ὁποία δὲν ἠθέλησε νὰ εὐτυχῆσῃ ἐκ τῆς ἀγάπης σου;

— Τὴν ἡγάπων, ἐγώ. Καὶ ἀγαπῶν αὐτὴν ἡγάπων ἴσως τὸν ἔρωτά μου. Δὲν εἶμαι ἀπὸ τὰς ἀειθαλεῖς φύσεις, αἵτινες ἀναθάλλουσι πάντοτε τὸ ἔαρ. Πᾶν ἀτύχημα ἀνορύσσει φοβερὰν ἄβυσσον ἐντὸς μου.

— Ἀναγινώσκεις καὶ σκέπτεσαι περισσότερον τοῦ δέοντος.

— Ἴσως. Ἐλα εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἀδελφέ μου. Μὲ τὸ ὑπεσχέθης· θὰ μὲ βοηθήσῃς, θὰ μοῦ κάμῃς καλόν. Ἐρχεσαι; Ἐχω ἀληθῶς ἀνάγκην φίλου καὶ δὲν ἔχω φίλον. Παθος βωβὸν ἀπερρόφησεν ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ἡ ἀγάπη σου θὰ μὲ ἀνανεώσῃ.

Ὁ δούξ συνεκινήθη βαθύτατα ἐκ τῆς γλυκειάς ἐκείνης καὶ ἀφελούς οἰκειότητος τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἀνέμενε διδαχάς, συμβουλὰς, παρηγορίας, αἵτινες θὰ ἔφερον αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν ἀνθρώπου ἀδυνάτου ἐνώπιον ἀνθρώπου ἰσχυροῦ. Ἐβλεπε δὲ τὸναντίον ὅτι παρ' αὐτοῦ ἐζήτει ὁ Οὐρβανὸς ἰσχὺν καὶ συμπάθειαν. Εἶτε ἐξ ἀνάγκης ἀληθοῦς, εἶτε ἐξ ἄκρας ἀθρότητος ἐπραττεν οὕτω ὁ μαρκήσιος, ὁ δούξ εἶχεν ἀρκετὴν εὐφυΐαν ἢ ὥστε νὰ μὴ παρατηρήσῃ τὴν ἀμοιβαίαν ταύτην ἐναλλαγὴν τῆς θέσεώς των. Ἐξεδήλωσε λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ζωηροτάτην στοργήν, τρυφερωτάτην ἀγάπην, καὶ ἀφοῦ συνωμίλησαν ὅλην τὴν μετὰ μεσημβρίαν περιπατοῦντες ἐν τῷ δάσει, οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐπέβησαν ὀχήματος ἵν' ἀπέλθωσι νὰ γευματίσωσι παρὰ τῇ μητρὶ των.

(Ἐπεται συνέχεια).

Πολὺ ὁμοιάζει ὁ βίος ἡμῶν μὲ τὸν οἶνον, ὅστις, ὅταν εἰς τὸ τέλος ὑπολειφθῆ ὀλίγος, γίνεται ὄξος.